

آداب سفر و همسفری

(از سری مجموعه فرهنگ عمومی و آداب شهروندی)

عنوان و نام پدیدآور: آداب سفر و همسفری / مؤلفین محمد جواد نوری... (و دیگران): با سرپرستی علی شیرازی: (به سفارش) شورای فرهنگ عمومی کشور؛ (تهیه کننده) موسسه فرهنگی هنری حیات طیبه صالحان؛ ویراستار محمود طرازکوهی.
مشخصات نشر: قم: عابد اندیش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۲۰۲ ص ۱۱/۵×۱۹/۵ س. م.
فروست: فرهنگ عمومی و آداب شهروندی: ۱۴.
شابک: جلد ۱۴، ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۰۰-۲۱-۹، دوره ۲، ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۰۰-۱۷-۲، ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۰۰-۱۷-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: مؤلفین محمد جواد نوری، سید احمد میراحمدی، جعفر صبوری، حسین شیخ شعاعی، میثم یگنی.

عنوان: آداب سفر - همسفری - (از سری مجموعه فرهنگ عمومی و آداب شهروندی)

نوٹ جاب: اول - ۱۳۹۵

کاري از: مؤسسه فرهنگي هنري حيات طيبه صالحان/ مرکز

نشانی: قم / خیابان ساحلی / ساختمان ارشاد / طبقه سوم

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤسسه حیات طیبه صالحان می باشد.

- ۱۵ ■ مقدمه
- ۱۶ ■ درآمد
- ۱۷ ■ واژه‌شناسی

بخش اول

وضعیت موجود

- ۲۲ ■ هنجارشکنی در توره‌های مسافرتی
- ۲۳ ■ عدم رعایت الهی در هرگونه سفری
- ۲۳ ■ عدم رعایت حقوق دیگران
- ۲۴ ■ آسیب رساندن به طبیعت
- ۲۴ ■ عدم رعایت عیال و عفت عمومی در سفر
- ۲۵ ■ عدم رعایت بهداشت و نظافت عمومی
- ۲۵ ■ عجله و سرعت در سفر (صادقیت و فوت‌ها و ...)
- ۲۶ ■ بی‌احتیاطی و غفلت
- ۲۷ ■ عدم رعایت قوانین
- ۲۷ ■ بی‌اعتنایی به فرهنگ و آداب و رسوم مردم مقصد
- ۲۷ ■ خودرایی و عدم رعایت اخلاقیات خاص سفر
- ۲۸ ■ عدم تقید به موازین دینی و عبادی در طول سفر
- ۲۸ ■ تقید به اصل تکلف در سفر

بخش دوم

وضعیت مطلوب

- ۳۲ ■ اصول قابل‌توجه در سفر
- ۳۲ ● اصل مروت و جوانمردی در سفر

۳۳	● ستایش سفر از دیدگاه شهید مطهری
۳۵	■ انواع سفر از جهت حکم شرعی
۳۵	● سفرهای واجب
۳۵	● سفرهای مستحب
۳۶	● سفرهای حرام
۳۶	● سفرهای مکروه
۳۷	● سفرهای مباح
۳۷	● احکام ضروری و ابتدایی مسافر
۳۸	● خنای فقهی مسافر
۳۸	● احکام نماز
۳۸	● موارد استثناء
۴۰	● نماز مسافر
۴۳	● روزه مسافر
۴۳	● احکام روزه در سفر
۴۵	■ فواید سفر
۴۶	● اندوه‌زدایی
۴۶	● کسب معیشت
۴۷	● دانش‌افزایی
۴۷	● ادب‌آموزی
۴۸	● فیض هم‌صحبتی نیکان
۴۹	● سلامتی
۵۰	● استجابت دعا
۵۰	● زیاد شدن عقل

- شناخت روحیات ۵۱
- آشنایی با فرهنگ‌های مختلف و تجربه‌آموزی ۵۱
- انگیزه‌های منطقی و درست برای سفر ۵۲
- زیارت ۵۲
- فلسفه و اسرار زیارت ۵۷
- تقرب به خدا ۵۷
- معرفت به ساحت اهل‌بیت علیهم السلام ۵۸
- پرورش و تعظیم اولیای الهی ۵۹
- کسب طهارت و دوری از گناهان ۵۹
- محبت و مودت با اهل‌بیت علیهم السلام ۶۰
- پیروی و الگوپذیری از اهل‌بیت علیهم السلام ۶۱
- کسب برکات و تولید فراوان (مالی و معنوی) ۶۲
- تجدید میثاق با ولایت ۶۳
- یادآوری مرگ و آخرت ۶۴
- کسب تجربه و پختگی در زندگی ۶۵
- هجرت برای حفظ و تقویت دین و ایمان ۶۹
- تجارت و معامله ۷۰
- تبلیغ دین و هدایت انسان‌ها ۷۱
- تفریح و گردش ۷۱
- تأمل در مظاهر آفرینش ۷۳
- عبرت از گذشتگان و آشنایی با فرهنگ‌های مختلف ۷۴
- طلب علم ۷۹
- دیدار خوبان ۸۰

- ۸۲ ● صله رحم
- ۸۳ ● حفظ جان از دست ظالمان
- ۸۴ ● شناخت و محک زدن دوست
- ۸۵ ● جهاد در راه خدا
- ۸۶ ■ آداب سفر
- ۸۶ ● آداب پیش از سفر
- ۸۶ ● انتخاب هم‌سفر شایسته
- ۹۰ ● رعایت نظم در کلیه امور سفر
- ۹۲ ● پوشش و سبک نام
- ۹۵ ● گزینش مدیر
- ۹۶ ● کنار گذاشتن سدا
- ۹۸ ● مطلع ساختن دیگران و خا احافسی
- ۹۹ ● تنظیم وقت مناسب برای سفر
- ۱۰۰ ● پرداخت بدهی‌ها و رد امانات
- ۱۰۱ ● به‌تنهایی سفر نرفتن
- ۱۰۱ ● تقسیم هزینه در سفر گروهی
- ۱۰۲ ● آگاهی کامل از نام مشخصات هم‌سفر
- ۱۰۱ ● آداب پس از شروع سفر
- ۱۰۱ ● همراهی از ابتدا تا انتهای سفر
- ۱۰۴ ● توجه خاص به سالمندان
- ۱۰۵ ● همراه بودن در تصمیمات و اقدامات
- ۱۰۶ ● یاری و همکاری متواضعانه باهم‌سفران
- ۱۱۰ ● عجله نکردن

- ۱۱۳ بالا بردن آستانه تحمل از هم‌سفران
- ۱۱۴ مدیریت و حفظ اموال و پرهیز از ولخرجی
- ۱۱۴ استفاده از حرز و اعمال خاص برای دفع بلا
- ۱۱۶ اذکار و اعمال خاص برای رفع مشکلات سفر
- ۱۱۶ پرهیز جدی از گناه در سفر
- ۱۱۸ به همراه داشتن زاد و توشه فراوان (در حد وسع)
- ۱۱۸ یاد خدا و محافظت بر نماز و فرائض دینی
- ۱۱۹ قبل از هنگام سفر
- ۱۲۲ ب: احوال حسن سفر
- ۱۲۵ همراه داشتن وسایل ضروری و ابتدایی موردنیاز
- ۱۲۶ توجه بیشتر بر آرامش و آسایش ظاهری در طول سفر
- ۱۲۷ دعا هنگام سوار شدن مرکب
- ۱۲۷ مراعات حال اقتصادی هم‌سفران
- ۱۲۸ اهتمام به نماز اول وقت و به جماعت
- ۱۲۸ خوش اخلاقی ویژه با هم‌سفران
- ۱۳۰ اهتمام به سخاوت و بخشندگی در سفر
- ۱۳۱ توجه جدی و عاقلانه به مشورت با هم
- ۱۳۳ نامه‌نگاری برای اهل وطن
- ۱۳۴ بازگشت سریع پس از پایان سفر
- ۱۳۴ کمک و دلسوزی برای هم‌سفر
- ۱۳۵ خدا حافظی شایسته هنگام جدایی
- ۱۳۶ شوخی سالم و زیاد
- ۱۳۷ شوخی از بین برنده هیبت و وقار

- ۱۳۸ شوخی گناه آلود
- ۱۳۹ شوخی خارج از حق و راستی
- ۱۳۹ شوخی با قهقهه و سبکی
- ۱۴۰ شوخی خارج از حد اعتدال
- ۱۴۰ شوخی گرفتن خطا و سقوط دیگران
- ۱۴۱ شوخی غافلانه
- ۱۴۱ شوخی با مسخرگی و دلچک بازی
- ۱۴۲ شوخی های رکیک با فحاشی و بددهنی
- ۱۴۳ شوخی در پایگاه علم اندوزی
- ۱۴۳ شوخی بزرگوارانه
- ۱۴۴ شوخی (بجا و خارج از حد شانیت و شخصیت)
- ۱۴۴ شوخی با ناموس
- ۱۴۵ شوخی که دل می شکند
- ۱۴۶ ج: آداب هنگام بازگشت به منزل
- ۱۴۶ بازنگشتن به منزل در شب
- ۱۴۷ سوغاتی و هدیه آوردن
- ۱۴۹ استحمام و خواندن نماز
- ۱۵۰ رازداری و کتمان دیده ها از هم سفر
- ۱۵۱ میهمانی دادن بعد از سفر
- ۱۵۳ د: آداب بدرقه و استقبال از مسافر
- ۱۵۳ بدرقه و دعا برای سلامتی مسافر
- ۱۵۵ استقبال از مسافر
- ۱۵۶ آداب سفر زیارتی معصومین علیهم السلام
- ۱۵۷ فضیلت زیارت معصومین علیهم السلام

- ۱۵۷ زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله
- ۱۵۷ زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۵۷ زیارت امام حسن علیه السلام
- ۱۵۸ زیارت امام حسین علیه السلام
- ۱۵۹ زیارت امام سجاد علیه السلام
- ۱۶۰ زیارت امام باقر علیه السلام
- ۱۶۰ زیارت امام صادق علیه السلام
- ۱۶۰ زیارت امام کاظم علیه السلام
- ۱۶۰ زیارت امام رضا علیه السلام
- ۱۶۱ زیارت امام مهدی علیه السلام
- ۱۶۱ زیارت امام حسن عسکری علیه السلام :
- ۱۶۱ زیارت امامزادگان و ولیای الهی
- ۱۶۲ فضیلت زیارت حضرت منعمومه سلام الله علیها
- ۱۶۵ آداب خاص برای زیارت
- ۱۶۵ غسل زیارت
- ۱۶۷ پوشیدن لباس تمیز
- ۱۶۸ استعمال بوی خوش
- ۱۶۸ گام های کوتاه برداشتن
- ۱۶۹ ذکر گفتن در راه رفتن به حرم
- ۱۶۹ اذن دخول و وارد شدن با خشوع
- ۱۷۰ خواندن زیارت مخصوص
- ۱۷۰ دو رکعت نماز زیارت
- ۱۷۰ دعا کردن و حاجت خواستن پس از ادای نماز

- ۱۷۱ ذکر فضایل اهل بیت و به ویژه امام مورد زیارت
- ۱۷۱ زیارت با پای پیاده
- ۱۷۶ حفظ حال و هوای معنوی سفر زیارتی
- ۱۷۷ حفظ حیا و حرمت اولیا

بخش سوم

امکارها و راه حل‌ها

- ۱۸۲ بیشترین لذت با کمترین هزینه
- ۱۸۲ هما کردن کار و فعالیت‌های شغلی در سفر
- ۱۸۳ توبه و وقت گذاشتن برای کودکان در سفر
- ۱۸۴ تمرین درک هم سفران
- ۱۸۵ رعایت نکات امنیتی
- ۱۸۶ فرصتی برای آشنایی
- ۱۸۶ کوتاه آمدن و مرافقت با همراهان
- ۱۸۷ خلوت در جمع هم سفران
- ۱۸۷ اهتمام به سفر جمعی
- ۱۸۸ رعایت حیا و شئون دینی
- ۱۸۸ مطالعه و کمال گرایی در سفر
- ۱۸۹ اهتمام به سوغات با رعایت اعتدال
- ۱۸۹ تغییر فرهنگ شادی در سفر
- ۱۹۰ نقش تلقین
- ۱۹۴ کتابنامه

■ مقدمه

مجموعه مولفه‌های اجتماعی فرهنگ عمومی که با عنوان «فرهنگ عمومی و آداب شهروندی» به چاپ رسیده است، حاصل تلاش بی‌وقفه جمعی از فارغ‌التحصیلان دانشگاه و فضایی حوزه علمیه قم است که با قلمی روان و سطحی عمیق به رایج‌ترین موضوعات و مسائل اجتماعی پرداخته. در همه آثار الهی شده است تا با رعایت ساختاری مشترک، مسائل اجتماعی را به روشی منسجم و راه کارهایی جهت اصلاح ارائه گردد. فصل اول در کتاب به معرفی وضعیت موجود اختصاص دارد. در فصل دوم نویسندگان در صدد تبیین وضعیت مطلوب در دین و فرهنگ هستند و در فصل پایانی سعی شده است تا با ارائه راه کارهایی عملی، صاحب‌ظران متصدیان فرهنگی را در اصلاح و هدایت شاخه‌های مولفه‌های فرهنگ عمومی یاری رسانند.

این اثر نفیس با حمایت‌های بی‌دریغ مدیرعامل شورای فرهنگ عمومی کشور به چاپ رسیده و مدیریت موسسه به خود لازم می‌داند از همه دست‌اندرکاران تحریریه موسسه خیریه خدایا آقایان: نوری، طالبی، میراحمدی، صبوری، شیخ‌شاهی، بیگدلی و زنگنه تقدیر کند و توفیق و سلامت برای ایشان آرزو نماید. امید است مجموعه تلاش‌هایی که در راستای تبیین معارف الهی صورت می‌گیرد، قبول درگاه ایزدی باشد.

علی شیرازی

۲۴ فروردین ماه ۱۳۹۵ برابر با چهارم رجب المرجب ۱۴۳۷